

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 228.935 van 27 oktober 2014
in de zaak A. 208.806/IX-8072**

In zake: Jelka ELST
woonplaats kiezend te 2990 Wuustwezel
Helpt Elkanderstraat 26 bus 2

tegen:

de VZW ONDERWIJSINRICHTINGEN ZUSTERS
DER CHRISTELIJKE SCHOLEN NOORD-KEMPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jean Hendrickx
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 6 mei 2013, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 19 maart 2013 waarbij de delibererende klassenraad van het eerste jaar van de derde graad Verzorging van het Mater Dei Instituut te Brasschaat aan Jelka Elst een oriënteringsattest C toekent.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 oktober 2014.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij en advocaat Christophe Vangeel, die *loco* advocaat Jean Hendrickx verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is gedurende het schooljaar 2006-2007 leerling in het eerste jaar van de derde graad Verzorging in het Mater Dei Instituut te Brassaat.

Op 28 juni 2007 kent de delibererende klassenraad aan verzoekster een oriënteringsattest C toe.

3.2. Op 29 juni 2007 roept de directie de delibererende klassenraad opnieuw samen. Deze beslist aan verzoekster een oriënteringsattest B toe te kennen, met clausulering voor “Verzorging BSO”.

Met een brief, gedateerd 1 juli 2007, doet verzoekster haar recht op overleg gelden. Een onderhoud met de directeur en haar vader heeft plaats op 3 juli 2007.

Ondertussen realiseert de directie zich dat een B-attest wettelijk niet mogelijk is in het desbetreffende jaar. De delibererende klassenraad wordt nogmaals samengeroepen, en hij verleent op 5 juli 2007 aan verzoekster opnieuw een C-attest.

De beslissing wordt met een brief van 6 juli 2007 door de directeur aan verzoekster meegedeeld.

Verzoekster start daags nadien de administratieve beroepsprocedure met een gemotiveerd bezwaarschrift.

Op 29 augustus 2007 beslist het schoolbestuur om de delibererende klassenraad niet opnieuw samen te roepen om de eerder genomen beslissing opnieuw te overwegen.

3.3. Op 21 februari 2008 verklaart de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie een klacht van verzoekster gedeeltelijk gegrond, zodat sommige verslagen van de stage en sommige processen-verbaal van de delibererende klassenraad openbaar gemaakt moeten worden en er aan verzoekster afschrift van verleend moet worden.

3.4. Bij arrest nr. 222.333 van 31 januari 2013 vernietigt de Raad van State de beslissing van 29 augustus 2007 waarbij het schoolbestuur van het Mater Dei Instituut te Brasschaat weigert om de over Jelka Elst delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

3.5. Op 19 maart 2013 beslist de delibererende klassenraad opnieuw om aan verzoekster een C-attest toe te kennen.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4. Een eerste middel luidt:

“Ontbreken van een rechtsgeldige motivatie (Schending van artikel 5 § 5 van het organisatiebesluit en artikel 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het motiverings- en zorgvuldigheidsbegin[sel] als algemene beginsel van behoorlijk bestuur).”

Verzoekster licht dit toe als volgt:

“Verzoeker moet vaststellen dat op de motivering noch de plaats, noch de datum, noch de namen van de ondertekenaars vermeld staan. Deze werd niet eens ondertekend!

Het weze opgemerkt dat de beslissing zou dateren van 19 maart terwijl deze pas op 26 maart is verzonden. Verzoeker heeft er het raden naar of deze motivering voor of na de beslissing is opgemaakt. In feite doet dit niet ter zake: doordat de motivering niet ondertekend is (en er zelfs niet vermeld is door wie deze zou ondertekend zijn) mist zij bewijskracht. Bijkomend is dat niemand juridisch aansprakelijk geacht kan worden voor de inhoud hiervan. (Zie staving 12)

Hierdoor dient de motivering als niet bestaand beschouwd te worden en is er niet voldaan aan artikel 5 § 5 van het organisatiebesluit en artikel 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het motiverings- en zorgvuldigheidsbegin[sel] als algemene beginsel van behoorlijk bestuur.

De verdere ontwikkeling van de bijkomende middelen is louter hypothetisch (= ervan uitgaand dat er een rechtsgeldige motivering zou geweest zijn).”

Beoordeling

5. Met deze grief formuleert verzoekster geen inhoudelijke kritiek op de motivering van het C-attest, maar betwist zij de bewijswaarde van het *instrumentum* waarop die motivering is opgetekend.

Artikel 5, § 6, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ (het organisatiebesluit) luidt:

“Van de beslissingen van de delibererende klassenraad wordt een proces-verbaal opgemaakt en worden er notulen gehouden.

Het proces-verbaal bevat de lijst van de geslaagde en niet geslaagde leerlingen.

De notulen bevatten een synthese van de elementen die tot de beslissingen hebben geleid, waaronder eventueel het resultaat van een stemming.

Zowel het proces-verbaal als de notulen worden door de voorzitter en drie leden van de raad ondertekend.

De processen-verbaal en de notulen dienen gedurende dertig jaar bewaard.”

In overeenstemming met deze bepaling, zijn de notulen ondertekend door de voorzitter en drie leden van de klassenraad (stuk 1 administratief dossier). De notulen vermelden bij het toegekende attest “Zie motivering in bijlage”. Die bijlage is aan verzoekster meegedeeld, ze is neergelegd in het administratief dossier maar ze is niet apart ondertekend. Een afzonderlijke ondertekening van elke bijlage, laat staan van elke bladzijde, wordt door het organisatiebesluit niet opgelegd. De Raad van State ziet echter geen enkele reden die eraan doet twijfelen dat de bedoelde bijlage effectief geacht kan worden van de ondertekende notulen deel uit te maken en dat ze de motieven weergeeft die de delibererende klassenraad tot zijn beslissing hebben gebracht. De opmerking van verzoekster in haar laatste memorie dat de bladen niet zijn genummerd, doet niet anders besluiten. Haar vergelijking met een contract gaat niet op: de notulering van een beraad is geen meerzijdige verbintenis.

6. Het middel kan de gevraagde nietigverklaring niet verantwoorden.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

7. Een tweede middel is geput uit de schending van het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* wegens het niet respecteren van de bepalingen van het schoolreglement. Verzoekster betoogt:

“In de zogenaamde en niet ondertekende motivering leest verzoeker (zie staving 12):

‘De voorzitter benadrukt dat de voltallige delibererende klassenraad autonoom oordeelt over het globale dossier van de leerling en het al dan niet slagen. De klassenraad is daarbij niet gebonden door bepalingen daarover in het schoolreglement met betrekking tot het al dan niet slagen voor stage’.

Verzoeker merkt op dat dit totaal in tegenstrijd is met de vermeldingen op het rapport (zie staving 2). Boven de ‘beslissing einde schooljaar’ staat onmiskenbaar geschreven: ‘Voorwaarden om te slagen: zie schoolreglement’.

Het is duidelijk dat op deze wijze de klassenraad het probleem van de goede en zelfs zeer goede beoordelingen van de verantwoordelijken van de stageplaatsen terzijde schuift.

Het schoolreglement is goedgekeurd door de schoolraad (= afvaardiging van het personeel, de ouders, de leerlingen en de lokale gemeenschap). Een delibererende klassenraad kan deze regels niet wijzigen of uitzonderlijk voor één bepaalde leerling negeren.

De delibererende klassenraad is verplicht de regels die de school zichzelf heeft opgelegd, na te leven onder meer op grond van het *patere legem quam ipse fecisti* beginsel.

Het schoolreglement vermeldt duidelijk:

‘In het vijfde, zesde en zevende jaar Verzorging vormen de stages een zeer belangrijk onderdeel van de opleiding. Belangrijk is dat de stagebegeleider en de leerkrachten goede vermeldingen of vooruitgang zien doorheen het schooljaar op alle onderdelen. Elk onderdeel moet minstens aan de beoordeling ‘voldoende’ beantwoorden om voor de stages te kunnen slagen. (zie staving 13).

Verzoeker merkt op dat deze vermelding op dit ogenblik (bijna 6 jaar later) nog altijd opgenomen is in het schoolreglement. M.a.w. ofwel is er binnen de schoolraad geen draagkracht om deze bepaling te wijzigen, ofwel heeft men het niet eens nodig geacht om dit te doen.”

Beoordeling

8. Verzoekster heeft niet voor alle onderdelen van haar stages een ‘voldoende’ gekregen. Volgens een blinde toepassing van het schoolreglement heeft dit als gevolg, zoals zij het zelf aanhaalt, dat zij niet geslaagd is.

Bij arrest nr. 222.333 van 31 januari 2013 heeft de Raad van State net die blinde toepassing door de delibererende klassenraad van het schoolreglement gesanctioneerd met de door verzoekster in die zaak gevorderde nietigverklaring, waarbij de Raad overwoog:

“Dit voorschrift mag evenwel, anders dan verwerende partij het lijkt te betogen, niet blind worden toegepast en het ontslaat een klassenraad er niet van om overeenkomstig de concrete omstandigheden van de zaak over elke leerling *in concreto* te oordelen. Het leidt er ook toe, zoals verzoekster terecht opmerkt in haar memorie van wederantwoord, dat de werkelijke beslissing om haar ‘een jaar te laten dubbelen’ dan onwettig, want op bindende wijze wordt gedelegeerd aan een ‘subcomité’, namelijk het team van stageleerkrachten.

Een nieuwe samenkost van de delibererende klassenraad mocht door het schoolbestuur dan ook niet worden geweigerd op grond van het motief dat het schoolreglement hoe dan ook ertoe verplicht een onvoldoende voor de stage toe te kennen en niet toelaat dat een ander attest dan een C-attest wordt gegeven indien er geen slaagcijfer voor de stage voorligt. Verwerende partij toont niet aan dat er een reële deliberatie over verzoekster plaatsvond, minstens wordt in de bestreden beslissing waarin verzoekster een antwoord op haar grieven had moeten vinden, van het tegendeel uitgegaan.”

Als de voorzitter vervolgens bij aanvang van de nieuwe samenkost van de klassenraad herinnert aan de autonomie waarover de klassenraad beschikt om de resultaten van verzoekster te beoordelen, los van wat het schoolreglement lijkt voor te schrijven of wat het ‘subcomité’ van stageleerkrachten daarover zou menen, dan herinnert hij enkel aan de wettelijke opdracht van de delibererende klassenraad. Enig anders luidend voorschrift van het schoolreglement zou daarmee strijdig zijn en op grond van artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing moeten blijven.

Schending ervan kan bijgevolg niet de gevraagde nietigverklaring verantwoorden.

9. Het middel wordt verworpen.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

10.1. Een derde middel is geput uit de schending van het gelijkheidsbeginsel. Volgens verzoekster wordt, aldus een *eerste middelonderdeel*, in de nieuwe beslissing in alle talen gezwegen over de 40% die zij behaalde voor de stage kinderen en het attest wordt uitgereikt op een totaal andere basis. Hierdoor is zij niet op gelijke wijze beoordeeld als de overige leerlingen van de klas. In een *tweede middelonderdeel* laakt verzoekster het feit dat de directeur en twee leerkrachten niet hebben deelgenomen aan de nieuwe deliberatie omdat zij niet meer in dienst zijn. Hierdoor kon de eindbeslissing niet worden genomen op dezelfde wijze als deze van haar medeleerlingen.

10.2. In de laatste memorie betoogt verzoekster dat de motivering van het nieuwe attest overweegt dat de globale resultaten voor stage onvoldoende zijn, “meer in het bijzonder een onvoldoende voor stage kinderen en een nipt voldoende voor stage bejaarden” maar dat het haar compleet onduidelijk is welke criteria er aangewend worden om dit vast te stellen. Zij kan “met de beste wil van de wereld” niet zien hoe men ertoe is gekomen dat er een onvoldoende is voor de stages kinderen.

Beoordeling

11. In de laatste memorie gaat verzoekster niet meer in op de oorspronkelijk aangevoerde schending van het gelijkheidsbeginsel, maar formuleert zij kritiek over de motivering van de haar toegekende onvoldoende voor de stage

kinderen. Door aldus de materiële motiveringsplicht te berde te brengen, geeft zij een nieuwe, niet ontvankelijke invulling aan het derde middel.

12. Dat het attest om de redenen die verzoekster aangeeft wordt uitgereikt op een “totaal andere basis” is een zienswijze die de Raad van State niet deelt. De basis was en is in wezen de beoordeling van de prestatie van verzoekster voor de stage, zoals onderbouwd door de stageverslagen. Opnieuw mag worden herinnerd aan wat reeds in het vorige arrest nr. 222.333 is overwogen: de stage werd toen globaal als ‘onvoldoende’ beschouwd en een omzetting van die onvoldoende naar een cijfermatige beoordeling, zo overwoog de Raad, maakte daartoe geen verschil voor verzoekster. Het probleem was enkel, dat die beoordeling niet aan een autonome deliberatie van de klassenraad was toe te schrijven. Nu stelt de klassenraad dat het tekort voor stage ernstig is en van aard – om redenen die de klassenraad omstandig uitschrijft – te besluiten dat verzoekster niet geslaagd is en het leerjaar dus niet met vrucht heeft beëindigd.

Dat de delibererende klassenraad rekening heeft gehouden met de overwegingen van het vorige arrest en dus niet meer de noodzaak heeft gezien om de onvoldoende voor de stage opnieuw te vertalen naar een cijfermatige beoordeling, is te begrijpen. Het volstaat dat hij de onvoldoende kan verantwoorden én motiveert waarom dit tot een C-attest leidt. Die verantwoording wordt ditmaal gegeven en ze wordt in dit middel niet inhoudelijk bekritiseerd.

Verzoekster heeft dan ook geen belang erbij, om op grond van dit middelonderdeel alsnog zoals haar medeleerlingen een omzetting naar een cijfer te krijgen: hoe dan ook zal dit een cijfer zijn dat uitdrukking geeft aan de beoordeling ‘onvoldoende’ – met andere woorden, niet een slaagcijfer – en hoe dan ook kan dit geen afbreuk doen aan de inhoudelijke beoordeling van de stage en de verantwoording vervolgens van het globale resultaat van verzoekster.

Het eerste middelonderdeel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang.

13. Ook bij het tweede middelonderdeel heeft verzoekster geen belang. De situatie van verzoekster verschilt om objectieve redenen van die van haar medeleerlingen, aangezien (alleen) zij een nietigverklaring heeft gevraagd en verkregen, zodat de klassenraad (enkel) over haar dossier opnieuw moet samengeroepen worden. Indien de delibererende klassenraad bij veronderstelling thans niet meer rechtsgeldig zou kunnen beslissen omdat door het tijdsverloop sommige leden ervan niet meer in dienst zijn, dan zou verzoekster immers verstoken blijven van een vaststaande uitslag en ook niet meer geslaagd kunnen worden verklaard.

14. Het derde middel wordt in de beide onderdelen verworpen.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

15.1. In een vierde middel voert verzoekster de schending aan van artikel 5, § 5, van het organisatiebesluit omdat de delibererende klassenraad niet op het volledige leerlingendossier heeft gesteund.

Verzoekster wijst naar de beslissing van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie van 22 februari 2008. Hieruit blijkt dat de verslagen van de stagebegeleider niet meer in het bezit zijn van de school, maar in het bezit van verzoekster.

15.2. In de memorie van wederantwoord preciseert verzoekster dat de stageleerkracht pas na haar vorige beroep tot nietigverklaring en na haar bezwaar bij de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur “met haar verslag [is] boven gekomen”. Het kan niet om maanden na de deliberatie stageverslagen uit de hoed te toveren om het cijfer te verantwoorden. Er is geen bewijs dat die stageverslagen op 30 juni 2007 effectief bestonden. De verwerende partij faalt volledig in haar bewijslast dat de verslagen van de stageleerkracht kinderen op

datum van 30 juni 2007 ook effectief bestonden. Ten treure toe, zo stelt verzoekster, herhaalt zij dat de vele negatieve opmerkingen van de stageleerkracht in tegenspraak zijn met de cijfers van de stagebegeleiders.

Beoordeling

16. Artikel 5, § 5, van het organisatiebesluit luidt:

“De delibererende klassenraad zal zich bij zijn beslissingen laten leiden door concrete gegevens uit het dossier van de leerling. Dit dossier bevat, in voorkomend geval:

- resultaten van proeven, toetsen of examens die door de leraars van de leerling werden afgenomen;
- de resultaten van de geïntegreerde proef;
- de beslissingen, vaststellingen en de adviezen van de begeleidende klassenraad;
- de externe certificering.”

17. Verzoekster verliest uit het oog dat de beslissing van de delibererende klassenraad van 29 juni 2007 ingevolge de nieuwe beslissing van de delibererende klassenraad van 19 maart 2013 minstens impliciet ingetrokken is en, bijgevolg, uit het rechtsverkeer is verdwenen en geacht moet worden nooit te hebben bestaan.

Het voorwerp van huidig beroep is de beslissing van de delibererende klassenraad van 19 maart 2013.

Kritiek op de op 29 juni 2007 ontbrekende stukken is dus naast de kwestie.

18. De Raad van State stelt vast dat de delibererende klassenraad zijn beslissing thans heeft gesteund op het volgende dossier van verzoekster:

1. Kennismakingsfiche
2. Syntheseblad 5VZ
3. jaarrapport van Jelka Elst
4. verslag stagebegeleiding en stagebespreking bejaarden

5. Verslag stagebegeleiding en stagebespreking kinderen
6. Schoolreglement
7. Jaarrapporten vorige schooljaren
8. Persoonlijke volgfiche van de directeur
9. Lessentabel 5 en 6 Verzorging
10. Leerplan Verzorging derde graad BSO – VVKSO D/1999/0279/031
11. Algemene pedagogische reglementering nr. 3: de delibererende klassenraad op het einde van het schooljaar.”

De in de punten 4 en 5 bedoelde stageverslagen zijn neergelegd als stukken 10 en 11 van het administratief dossier.

In de motivering van de bestreden beslissing notuleert de klassenraad dat hij van oordeel is dat hij “over voldoende relevante gegevens beschikt om een uitspraak te doen”, dat het “niet noodzakelijk [is] dat elke momentopname in het evaluatieproces in het voorliggende deliberatiedossier is opgenomen” en dat hij “van de begeleidende stageleerkrachten toelichting kreeg in verband met het gemelde tekort en de wijze waarop dit in het verslag is gemeld”. Hij stelt voorts vast dat uit de stageverslagen in voldoende mate blijkt dat meerdere leerplaninhouden door verzoekster niet werden verworven en hij somt deze op.

Verzoekster betreft haar kritiek noch op deze stageverslagen, noch op de beslissing die het voorwerp is van huidig beroep. Zij zet niet uiteen welke gegevens thans zouden ontbreken en, als er al gegevens ontbreken, waarom dit in tegenstelling tot wat de klassenraad heeft uiteengezet van aard moet zijn anders aan te kijken tegen haar prestaties dan is gebeurd door de klassenraad.

19. Het middel wordt verworpen.

E. Vijfde middel

Uiteenzetting van het middel

20. Het vijfde middel luidt:

“Negeren van de wettelijke bepaling inzake de ‘totale persoonlijkheidsvorming’

(Negeren van het Besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002, artikel 57)

Uit de motivering moet blijken dat de delibererende klassenraad aandacht heeft gehad voor de totale persoon. Zo mag hij zich niet zonder meer fixeren op het tekort voor één vak, maar moet hij de andere concrete gegevens van het dossier steeds afwegen tegenover dit ene tekort. (R.v.St., Meulenijzer, nr. 132 028, 3 juni 2004).

Wanneer de punten toegekend bij een (mondelinge) proef zouden worden betwist, zal de betrokken examinerator moeten kunnen aantonen hoe hij tot die punten is gekomen. (R.v.St., Pauwels, nr. 175 279, 2 oktober 2007).

Welnu, de puntentoekenning voor stages is een vergelijkbare situatie omdat ook hier geen schriftelijke neerslag is.

Welnu, de stageleerkracht en de voltallige klassenraad kunnen het bestaan van de 40% voor de stage ‘kinderen en peuters’ niet loochenen. Het cijfer is door de school gerapport[eerd] aan de ouders.

Nu vaststaat dat dit cijfer (dat nota bene de basis vormde om een C-attest toe te kennen) op geen enkele wijze kan verantwoord worden, gaat het niet op om dit cijfer zomaar te negeren.”

Beoordeling

21. Ook met dit middel vecht verzoekster een reeds afgelopen strijd. In zijn arrest nr. 222.333 heeft de Raad van State toegelicht waarom de cijfermatige omzetting van de onvoldoende naar “40%” misschien wel onbegrijpelijk kon zijn, maar dat verzoekster bij die kritiek geen baat had in zoverre de ‘onvoldoende’ op zich afdoende vaststond. Ditmaal echter is zelfs geen cijfermatige omzetting meer tot stand gekomen – wat, zoals de Raad reeds heeft opgemerkt in voormeld arrest, ook helemaal niet hoefde – zodat dit cijfer, in tegenstelling tot verzoeksters betoog, niet de basis heeft gevormd om huidig oriënteringsattest toe te kennen.

22. Het middel mist feitelijke grondslag.

F. Zesde middel

Uiteenzetting van het middel

23.1. In een zesde middel voert verzoekster aan dat de eindbeslissing is genomen door een niet bevoegd orgaan vooraleer de laatste examens werden afgelegd, namelijk door de twee stageleerkrachten op 12 juni 2007.

23.2. Die beslissing, zo stelt verzoekster in haar memorie van wederantwoord, is op 19 maart 2013 “louter bekrachtigd”.

Bespreking

24. De bestreden eindbeslissing dateert van 19 maart 2013 en gaat uit van de delibererende klassenraad die een omstandige motivering heeft neergeschreven.

25. Het middel mist feitelijke grondslag.

G. Zevende middel

Uiteenzetting van het middel

26. Een zevende middel is geput uit de schending “van artikel 5 § 5 van het organisatiebesluit en artikel 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginsel van behoorlijk bestuur.”

Andermaal stelt verzoekster dat het cijfer 40% voor de kinderstage zonder motivering buiten beschouwing wordt gelaten. De stageverslagen en de resultaten van de stagerapporten ontbreken, het jaarrapport is wel gebruikt maar bevat enkel een jaarcijfer voor de stages. De deliberatie gaat enkel over één

onvoldoende. Vele positieve punten uit de stageverslagen zijn niet eens vermeld. Verzoekster geeft een bloemlezing van positieve punten uit de stagerapporten.

Verzoekster meldt nog dat een klacht van haar vader over het optreden van de stageleraar nooit is onderzocht, noch is nagegaan of het voorwerp van die klacht een weerslag heeft gehad op haar resultaten.

Zij herhaalt dat de stageverslagen pas “boven gekomen” zijn, na haar klacht op grond van de openbaarheidsregelgeving en zij meent dat er grote contradicties zijn tussen de vaststellingen van de verantwoordelijke van de stageplaats en de stageleerkracht. Bovendien heeft de stageleerkracht op het verslag nog het gesprek genoteerd met haar vader na het eindrapport en dus nog zaken toegevoegd aan het verslag, wat de inhoud ervan ongeloofwaardig maakt.

Verzoekster reproduceert dan de resultaten van de stagerapporten. Het is voor verzoekster een compleet raadsel hoe de klassenraad op basis van deze resultaten, die door de school zijn meegedeeld, tot de vaststelling komt dat volgende beroepsattitudes niet of voldoende werden bereikt: echtheid, empathie vertonen, tederheid en geborgenheid bieden, structureren, individualiseren, assertiviteit, initiatief nemen. De bloemlezing van een aantal vermeldingen uit de stageverslagen van de stageplaats en van de stagerapporten, uitgereikt door de verwerende partij, bewijst op een aantal punten net het tegenovergestelde.

Beoordeling

27. In zoverre de kritiek weerom verwijst naar de beslissingen uit 2007, valt het middel samen met de hiervóór besproken en verworpen middelen.

28. Ook de schending van artikel 5, § 5, van het organisatiebesluit met betrekking tot het vermeend onvolledig dossier is reeds hiervóór afgewezen; de toelichting bij dit middel voegt niets toe dat er anders doet over oordelen.

29. Zo een klacht van verzoeksters vader die is ingediend buiten de context van het georganiseerd administratief beroep tegen de klassenraadbeslissing zonder gevolg is gebleven, dan is daarmee niet de onwettigheid van die klassenraadbeslissing aangetoond.

30. Het thans bestreden attest is volgens de klassenraad op volgende gronden gesteund:

“[...] Overwegende dat de delibererende klassenraad vaststelt dat voor theorievakken een ruim voldoende werd behaald en in een volgend leerjaar voor theorievakken geen noemenswaardige problemen verwacht worden.

Overwegende dat de globale resultaten voor stage onvoldoende zijn, meer in het bijzonder een onvoldoende voor stage kinderen en een nipt voldoende voor stage bejaarden. Overwegende dat de voltallige delibererende klassenraad van de begeleidende stageleerkrachten toelichting kreeg in verband met het gemelde tekort en de wijze waarop dit in het verslag is vermeld en dat daarbij het volgende is geacteerd:

- In het verslag over de stage bejaarden lezen we dat het tempo van Jelka Elst traag is, dat ze moeilijk en niet spontaan communiceert met de zorgvragende, dat haar eigen inbreng beperkt is, dat zorgvragers zich niet veilig voelen bij Jelka Elst en dat ze nog flink moet bijsturen om een voldoende te halen voor de stage.
- In het verslag over de stage kinderen lezen we dat de stagemonitor signaleert dat enkel onder strikte begeleiding alles goed verloopt, maar dat iets alleen afwerken moeilijk loopt. Bij het bezoek op 26 maart 2007 staat te lezen dat Jelka Elst het moeilijk heeft om techniek te combineren met communicatie. Het verslag van 16 april 2007 vermeldt weliswaar een licht positieve evolutie, maar vermeldt tevens dat duidelijke communicatie moeilijk blijft, evenals het uitvoeren van samengestelde taken. Ook in mei en bij de knutselactiviteit in juni (de laatste evaluatie) wordt gesignaleerd dat Jelka Elst geen controle heeft bij de activiteit, ondanks het feit – en dit wordt benadrukt door de stageleerkracht – dat ze zich enorm ingespannen heeft.

Overwegende dat de voorzitter van de delibererende klassenraad vaststelt dat het tekort voor stage ernstig is en voldoende aangetoond in de stageverslagen, wordt de vraag aan de voltallige delibererende klassenraad gesteld of de leerling alsnog het leerjaar met vrucht heeft beëindigd en of de leerling met voldoende kans op slagen het volgend leerjaar in dezelfde studierichting kan aanvatten.

[...]

Op basis van het globale leerlingendossier stelt de voltallige delibererende klassenraad vast dat:

- de resultaten voor de theorievakken ruim voldoende zijn en dat hiervoor in het volgend leerjaar geen problemen te verwachten zijn.
- uit het dossier van de leerling over de leerjaren heen blijkt dat klassenraden regelmatig reserves hebben geuit wat betreft de praktijk van verzorging. Meer bepaald blijkt uit de volgfiche van de leerling (waarin ook de rapportcommentaren voor de ouders zijn opgenomen) dat reeds op het einde van het 3de en het 4de leerjaar gewezen wordt op te verwachten moeilijkheden met betrekking tot stages en praktijk. De directeur heeft dit ook in zijn persoonlijke volgfiche die hij bijhoudt van elke leerling genoteerd op het einde van het vierde leerjaar
- de opleiding Verzorging een studierichting van het Beroeps Secundair Onderwijs is, waarvan praktijkopleiding en meer bepaald stage een wezenlijk deel uitmaakt. De klassenraad beroept zich hiervoor op het leerplan Verzorging voor de derde graad BSO waarin te lezen staat : ‘Stages bieden leerlingen de kans de integratie tussen theorie en praktijk te verwezenlijken. Ze zijn een essentieel onderdeel van de opleiding.’ Dat dit wezenlijke, zoals beschreven in het leerplan, ook dominant is, leidt de klassenraad uit het feit dat het vak stage 10 uur uitmaakt van de 34 die op weekbasis worden ingericht in deze opleiding. In het vervolgjaar (het tweede leerjaar van de derde graad), neemt het gewicht van het vak stage nog toe tot 12 uur van de 34 uur op weekbasis. Bij het berekenen van het jaarresultaat worden de resultaten steeds gewogen op basis van [het] aantal uren op weekbasis. Stage is duidelijk het enige echte hoofdvak in de duidelijke praktijkgerichte (want behorende tot het Beroeps Secundair Onderwijs) opleiding Verzorging, waar geen enkel ander vak voor meer dan vijf uren op weekbasis wordt ingericht.
- In de algemene pedagogische reglementering, zoals bezorgd door de koepel van het katholiek onderwijs, is opgenomen dat ‘attitudes die in het verlengde liggen van het studierichtingsprofiel, meegenomen worden in de eindbeoordeling’. Tevens stelt de klassenraad vast dat er vanuit het lerarenteam aan deze beroepsattitudes werd gewerkt en dat de leerling en de ouders geregeld geïnformeerd werden over de evolutie, zoals blijkt uit de verslagen stagebegeleiding en de stagebespreking. Concreet werden volgende beroepsattitudes niet of onvoldoende bereikt: echtheid, empathie tonen, tederheid en geborgenheid bieden, structureren, individualiseren, assertiviteit, initiatief nemen.
- Uit de stageverslagen blijkt in voldoende mate dat meerdere leerplaninhouden niet werden verworven, meer specifiek gaat het over volgende doelstellingen die niet of onvoldoende bereikt werden:
 - o Geleidelijk groeien naar een deskundige en warmmenselijke verzorgende in direct contact met zorgvragers.
 - o Kennis en inzicht opdoen, observeren en rapporteren van het functioneren van de zorgvragers op fysiek, psychisch (en existentieel) en sociaal vlak.
 - o Methodisch werken volgens een stappenplan: fases uitvoeren en evalueren.

- o Kwaliteitszorg bieden volgens de basisprincipes, rekening houdend met de beleving en de zelfzorgmogelijkheden van de zorgvrager en op een veilige, comfortbevorderende manier.
- o Vaardig en verantwoord handelen waarbij de zorgvrager en zijn onmiddellijke omgeving centraal staat.
- o (Ped)agogisch verantwoord inspelen op de dagelijkse noden en behoeften van de zorgvrager.
- o Zichzelf bijsturen.
- o Integreren van beroepsgerichte leerinhouden van de vakken in de stagesituatie.
- In de algemene pedagogische reglementering, zoals bezorgd door de koepel van het katholiek onderwijs, te lezen is ‘Hoofdzaak is niet het optellen van de opeenvolgende resultaten, maar wel het interpreteren van hun evolutie vanuit het volledige leerlingdossier en het inschatten van eventuele onvoldoendes naar het volgende leerjaar toe.’ De klassenraad stelt vast dat er geen positieve evolutie is in het voorliggende jaar en dit ondanks intensieve begeleiding en pogingen tot remediëring, zodat mag aangenomen worden dat er ook geen verderzetting is van enige positieve evolutie in het volgende jaar, zodat er ook in het volgend jaar zich een onvoldoende zal aftekenen
- Verder is in de stagerapporten duidelijk aangegeven dat een leerling positief dient te evolueren in de loop van het schooljaar. Dit werd voldoende gecommuniceerd met de leerling en haar ouders, de leerling ontving voldoende remediëring, maar ondanks haar ruime inspanningen, zoals vermeld in het stageverslag kinderen van 12 juni 2007, slaagt de leerling er niet in bovenvermelde leerplaninhouden te verwerven. Vanuit de prospectieve deliberatiehouding schat de klassenraad dat stages in een volgend leerjaar opnieuw zouden leiden tot een onvoldoende. Jelka Elst heeft met andere woorden niet het minimale niveau bereikt dat nodig is om het zesde leerjaar aan te vatten.”

31. Het doel van de in dit middel aangevoerde formele-motiveringsplicht – te dezen veeleer artikel 5, § 8, van het organisatiebesluit – bestaat voornamelijk erin de bestuurde een zodanig inzicht te verschaffen in de motieven van de beslissing dat hij in staat is om te oordelen of, ten aanzien van de motieven, het zin heeft zich ertegen te verweren met de middelen die het recht hem verschaft. De Raad van State is van oordeel dat met de aangehaalde motivering door de verwerende partij ruimschoots is voldaan aan die formele-motiveringsplicht.

32. Zoals het reeds is vastgesteld in arrest nr. 222.333, worden de stages niet beoordeeld met een quoterings in punten. Voor alle aspecten die rele-

vant worden geacht voor de stage en die op het stagerapport gerangschikt worden onder de hoofdrubrieken attitude, sociale vaardigheden, spel en animatie, technische vaardigheden, wordt een appreciatie uitgebracht gaande van ‘A = zeer goed’ tot ‘E = slecht’.

Dat over verzoekster positieve punten zijn genoteerd tijdens haar stages, wordt niet ontkend. Het overzicht dat zij reproduceert, geeft tal van waarderingen ‘zeer goed’, ‘goed’ en ‘voldoende’ weer bij de beide stages.

Er staan echter bij de babystage en bij de peuterstage ook acht waarderingen ‘onvoldoende’, waarvan vijf bij de technische vaardigheden.

Daargelaten dat dit niet meer een probleem is van formele, maar wel van materiële motivering – waarvan de schending door verzoekster noch is aangevoerd, noch is uitgewerkt – stelt de Raad vast dat de veruitwendigde motieven wel degelijk gelinkt kunnen worden aan de vaardigheden waarvoor verzoekster een ‘onvoldoende’ kreeg.

De Raad herinnert voorts aan hetgeen hij reeds heeft overwogen in voormeld arrest nr. 222.333:

“9.3. Over het verloop van de stages heeft de stagebegeleider uitgeschreven verslagen opgesteld, die tijdens het schooljaar met verzoekster werden besproken.

In het verslag over de eerste stage (bejaarden) is te lezen dat het tempo van verzoekster traag is, dat er moeilijke communicatie is met de bewoners, dat de combinatie verzorging-communicatie zeer moeilijk is, dat de eigen inbreng van verzoekster beperkt is en dat zij nog veel zal moeten bijsturen wil zij een voldoende behalen voor de stage. Daarom zou verzoekster een herkansing krijgen na de stage kinderen, wat zij finaal niet heeft gedaan omdat de stage kinderen nog moeilijker verliep zodat een herkansing daar eerder wenselijk was.

In het verslag over de stage kinderen noteert de stageleerkracht als opmerking van de stagementor dat enkel onder strikte begeleiding alles goed verloopt maar dat werken zonder toezicht moeilijk is, in zoverre zelfs dat zij dit niet durven toe te laten. De stageleerkracht noteert uit eigen observaties dan weer dat verzoekster het nog steeds moeilijk heeft om techniek en communicatie te combineren. Het verslag van de eropvolgende maand

vermeldt dat er een gunstige evolutie is, maar dat het onvoldoende blijft voor wat duidelijke communicatie betreft en dat verzoekster samengestelde taken en inzicht moeilijk aan kan. Een maand later heet het alweer dat verzoekster geen controle heeft. Ten slotte leert het verslag van de maand juni dat verzoekster geen controle heeft bij een knutselactiviteit zodra er twee kinderen aan deelnemen.

Het komt de Raad van State voor dat de besproken stagerapporten aldus voor een materiële onderbouw zorgen om de aan verzoekster toegekende ‘onvoldoendes’ voor sommige stage-onderdelen inzichtelijk te maken en ze te onderbouwen.

[...]

De onvoldoendes die verzoekster heeft behaald kunnen, gelet op de hiervoor beschreven stageverslagen, in principe – dat is: onder voorbehoud van een eensluitende deliberatie door de klassenraad – een onvoldoende voor het geheel van de stage verantwoorden.”

Die eensluitende deliberatie van de klassenraad is thans een feit. Zelfs indien het middel bijgevolg welwillend opgevat zou worden als verwijzend naar de materiële motiveringsplicht, blijft de Raad van State erbij dat een schending van dit beginsel door verzoekster niet is aangetoond.

33. Het middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 27 oktober 2014, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

Geert Van Haegendoren